

Ülevaade 2023. aasta IV kvartali puiduturust

Teostaja: OÜ Tark Mets,
Heiki Hepner

Tellijä: Eesti Erametsaliit

Puiduhind Eestis ja Soomes

Majanduslangus kestab ja ehitusturgu suruvad alla jätkuvalt kõrged intressid. Kõik see peegeldub vastu ümarpuiduhindadelt, eelkõige palgiturul. Aastaga on hinnad langenud kõigil sortimentidel. Okaspuupalkide hinnad on stabiilselt madalad, kasejämesortimendi hind on langevas trendis, aga piisavalt kõrge, haava- ja lepapalgi hind stabiilselt rahuldav, paberipuidu hind kergelt kasvav ja metsaomaniku vaatevinklist hea ning küttepuidu hind stabiilne ja piisavalt kõrge, et ka natuke keerulisematest kohtadest varuda.

Okaspuupalkide hinnades aasta viimases kvartalis suuri kõikumisi ei olnud, kuid kokkuvõtlikult olid nad kerges languses. Kvartaliga männipalk odavnes 0,4%, männipeenpalk 2,1%, kuusepalk 0,5% ja kuusepeenpalk 0,6%. 2022. aasta detsembriga võrreldes on hinnad märgatavalt rohkem odavnenud. Aastaga on männipalgi hind langenud 16,2% (16,3 €/tm), männipeenpalgil 21,5% (20,3€/tm), kuusepalgil 16,7% (15,5 €/tm) ja kuusepeenpalgil 12,1% (10,7 €/tm). 2023. aasta neljanda kvartali lõpu seisuga oli keskmine hind erametsa hinnastatistika alusel männipalgil¹ 84,40 €/tm, männipeenpalgil² 74,08 €/tm, kuusepalgil³ 77,58 €/tm ja kuusepeenpalgil⁴ 77,17 €/tm (vt joonis 1, tabel 1).⁵

Riigimetsast müüdavate okaspuupalkide hinnad olid aasta lõpus languses, kusjuures männipalgid odavnesid kuusepalkidega võrreldes enam. Suurim kukkuja oli männilatt (26,1%). Männipalgi hind odavnes 13,7% ja männipeenpalgi hind 12,6%. Kuuselatt odavnes samal ajal 5,2%, kuusepeenpalk 11% ja kuusepalk 8,2%. Aastataguse ajaga hindu võrreldes on pilt mõningal määral erinev. Suure hinnalanguse (28,3%) tegi läbi männipalk. Männipeenpalgi hind alanes 17,9%, männlattel 8,3%, kuusepeenpalgil 3,3% ja kuusepalgil 1,6%. Ainsana tõusis aastaga hind kuuselatil 4,7% (vt joonis 2 ning tabel 2).

Soome okaspuupalgi turul kukkusid hinnad 2023. aasta lõpus eriti tugevalt peenpalkidel. Nii odavnes männipeenpalk kolme kuuga 19,7%, kuusepeenpalk 10,8% ja kuusepalk 1,9%. Ainsana tõusis hind männipalgil (1,8%). 2022. aasta detsembriga hindu võrreldes näeme, et kuusepalgi hind on väikeses miinuses (-0,9%). Männipalk kallines 1,8%, kuusepeenpalk 9,7% ja männipeenpalk 17,4% (vt joonis 3 ja tabel 3).

Erametsast müüdavatest lehtpuu jämesortimentidest ei odavnenud ainsana kasepalk, mis kolme kuuga kallines 1,4%. Kasepaku hind langes samal ajal 4,2%, haavapalgil 7,7% ja lepapalgil 15,8%. Aastataguse ajaga võrreldes on hinnad kukkunud oluliselt rohkem, kusjuures eriti suur oli see haava- ja lepapalgil. Nii on aastaga kasepakk odavnenud 11% (20,6 €/tm), kasepalk 14,9% (20,9 €/tm), haavapalk 36,5% (32,7 €/tm) ja lepapalk 30,7% (25,6 €/tm). 2023. aasta neljanda kvartali lõpu seisuga

---

¹ Diameetrivahemiku 18-26 cm ja pikkuse 4,3 ja 5,2 m keskmine hind.

² Diameetrivahemiku 14-18 cm ja pikkuse 4,3 ja 5,2 m keskmine hind.

³ Diameetrivahemiku 18-26 cm ja pikkuse 4,3 ja 5,2 m keskmine hind.

⁴ Diameetrivahemiku 14-18 cm ja pikkuse 4,3 ja 5,2 m keskmine hind.

⁵ Puiduturu ülevaate koostamisel on pärast Keskühistu Eramets (edaspidi KÜ Eramets) moodustamist kasutatud ümarpuidu hindade arvutamiseks KÜ Erametsale ettevõtete poolt tehtud hinnapakumisi. Alates 2014. a IV kvartalist on lisatud Eesti Puidumüügikeskuse (EPK) hinnastatistika. Mõlemad hinnastatistikad tuginevad kindlate ettevõtete ostuhindade aritmeetilisele keskmisele. Kui algselt esitleti mõlemat statistikat eraldi, siis alates 2016. aasta algusest on kasutusel ühine hinnastatistika. Et tulemused oleksid varasemate perioodidega võrreldavad, on nad ümber arvutatud kuni 2014. a detsembrini, mil alustati EPK hinnastatistika kogumist. Enne 2014. aasta detsembrist toodud keskmised hinnad tuginevad jätkuvalt ainult KÜ Erametsa hinnastatistikale. Ühise nimena kasutatakse alates 2016. aastast erametsa hinnastatistika.

oli keskmine hind erametsa hinnastatistika alusel kasepakul⁶ 167,30 €/tm, kasepalgil⁷ 119,23 €/tm, haavapalgil⁸ 56,83 €/tm ja lepapalgil⁹ 57,79 €/tm (vt tabel 1 ja joonis 1).

Riigimetsa kohta sai kolm kuud tagasi sai kirjutatud, et peaaegu kõik lehtpuu jämesortimendid odavnesid, siis nüüd peab tõdema, et aasta viimase kolme kuuga on kõikide sortimentide hinnad märgatavalt kukkunud. Kõige väiksem oli hinnalangus kasespoonipakul (9,6%). Kasepalk odavnes samal ajal 24,1%, kasepeenpalk 30,2%, haavapalk 25,6%, sanglepapalk 31,2% ja hall-lepapalk 35,8%. 2022. aasta detsembriga hindu võrreldes on ainsana hind kasvanud kasespoonipakul (11,4%). Suurimad kukkujad olid kasepeenpalk (50,9%) ja haavapalk (41,6%). Sanglepapalk odavnes 38,5%, hall-lepapalk 31,4% ja kasepalk 28,9%. Tammepalgiga tehtid neljandas kvartalis tehinguid ainult oktoobris ja novembris (keskmine hind vastavalt 132,61 €/tm ja 122,49 €/tm). Saarepalgiga tehinguid ei tehtud. Kuna nii tamme- kui saarepalgiga tehakse vähe tehinguid, siis tasuks vaadata ka milliseks kujunes aasta keskmine hind. Tammepalgil oli see 131,32 €/tm ja saarepalgil 12,55 €/tm (vt joonis 2 ja tabel 2).

Selleks korraks on ka Soomes kasepalgi hinnarekordite püstitamise ralli läbi. Kolme kuuga langes hind 3,7%. Aastaga on hind aga väga korralikult kasvanud (22,1%) (vt joonis 3 ja tabel 3).

Paberipuiduturul¹⁰ jätkus aasta kolmandas kvartalis alanud hinnatõus. Kvartaliga kasvas okaspuupuidu hind 11%, kasepuidul 0,4% ja haavapuidul koguni 15,3%. Novembrist alates on kallimaks paberipuidu sordiks okaspuupaberipuit. Haavapuit hoiab traditsiooniliselt odavaima sordi tiitlit, kuid on märgatavalt vähendanud vahet kasepuiduga. Eelmise aasta detsembriga võrreldes on kõik hinnad väga tugevalt miinuses. Nii on männipuit odavnenud 25,7% (20,3 €/tm), kuusepuit 24,9% (19,5 €/tm), kasepuit 48,5% (52,4 €/tm) ja haavapuit 32,7% (24,5 €/tm). 2023. aasta neljanda kvartali lõpu seisuga oli keskmine hind erametsa hinnastatistika alusel männi- ja kuusepaberipuidul 58,61 €/tm, kasepaberipuidul 55,58 €/tm ja haavapaberipuidul 50,53 €/tm (vt tabel 1 ja joonis 1).

Riigimetsast müüdavate paberipuidu sortide hinnad on jätkuvalt langustrendis. Oktoobris-novembris kukkusid hinnad järsult, detsembris nad tõusid, kuid jäid septembri tasemest päris kaugele. Kolme kuuga on kõige vähem odavnenud kuusepuit (7%). Talle järgnevad männipuit (9,6%), kasepuit (14,7%) ja haavapuit (22%). Kallimaks sordiks on üle pika aja tõusnud kuusepuit. Viimati oli nii 5 aastat tagasi. Odavaimaks sordiks on traditsiooniliselt haavapuit. 2022. aasta detsembriga hindu võrreldes on hinnalangus palju-palju suurem. Aastaga on kõige enam odavnenud kasepuit (59,2%). Talle järgnevad haavapuit 48%, kuusepuit 40,5% ja männipuit 35,6% (vt tabel 2 ja joonis 2).

Põhjanaanabrite paberipuiduturul on kõikide sortide hinnad nii kolme kuu kui aasta lõikes kasvanud. Kvartali hinnatõus oli mõõdukas: kuusepuidul 3,1%, kasepuidul 1,9% ja männipuidul 1,5%. Aastaga on paberipuidu hinnad Soomes kasvanud korralikult. Kuusepuidu hind tõusis 15,8%, männipuidul 14,3% ja kasepuidul 13%. Odavaimaks sordiks on jätkuvalt männipuit ja kalleimaks kuusepuit (tabel 3, joonis 3).

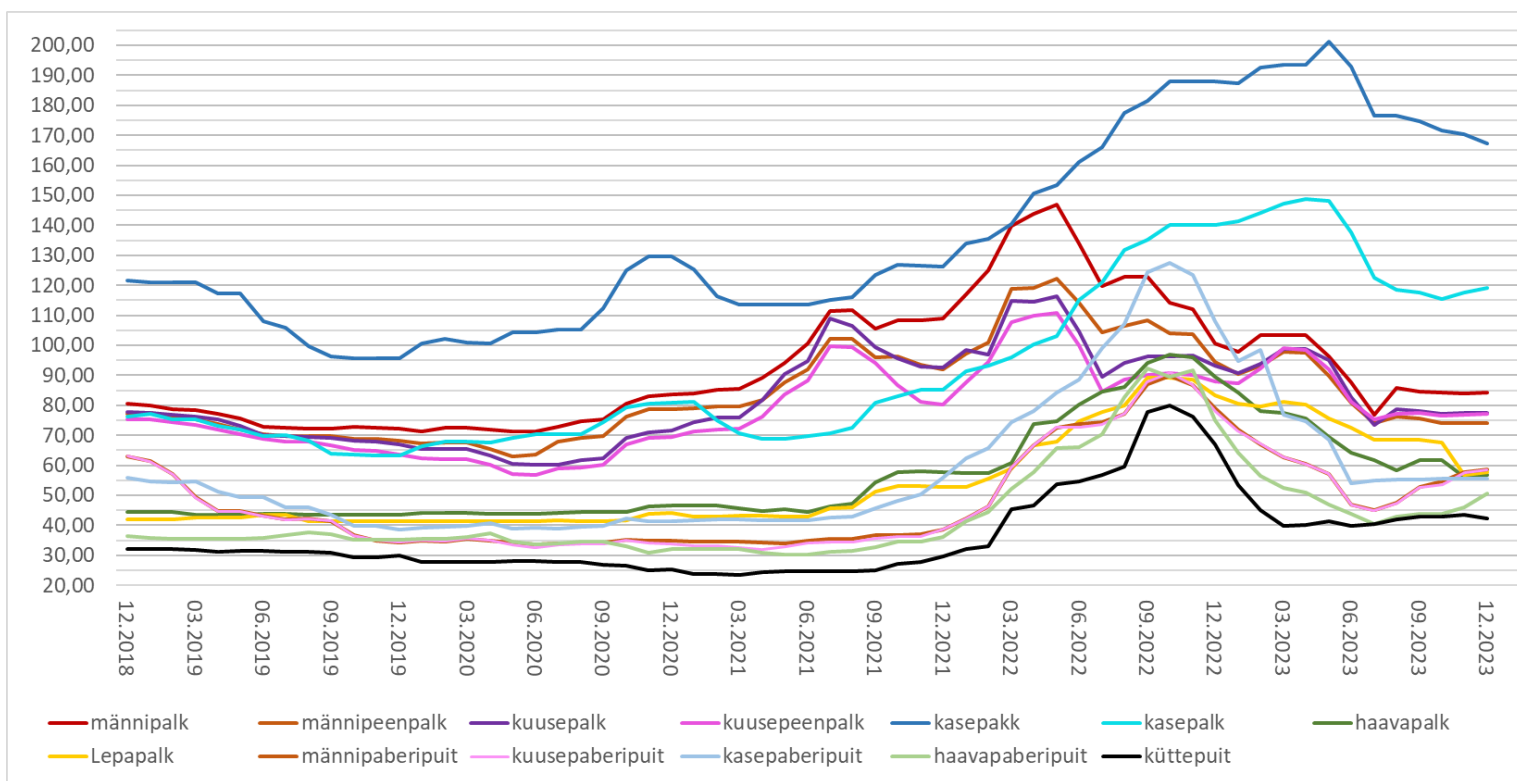
⁶ Spoonipaku kvaliteediga läbimõõduga alla 30 cm.

⁷ Diameeter vahemikus 18-25 cm, sh madalama kvaliteediga vineeripakk.

⁸ Diameeter vahemikus 18-25 cm.

⁹ Diameeter vahemikus 18-25 cm.

¹⁰ Erametsa hinnastatistika tugineb sadama piirkonna kokkuostuhindadel.

Joonis 1. Erametsa puidu hinnad €/tm ilma käibemaksuta suuremate ettevõtete lõpplaohindade alusel¹¹

Tabel 1. Erametsa ümarpuidu hinnad käibemaksuta lõpplaos seisuga detsember 2023¹²

Sort	Hind euro	Hinnamuut võrreldes eelmise kvartali hinnaga	Hinnamuut võrreldes aasta taguse hinnaga
männipalk	84,40	-0,4%	-16,2%
männipeenpalk	74,08	-2,1%	-21,5%
kuusepalk	77,58	-0,5%	-16,7%
kuusepeenpalk	77,17	-0,6%	-12,1%
kasepakk	167,30	-4,2%	-11,0%
kasepalk	119,23	1,4%	-14,9%
haavapalk	56,83	-7,7%	-36,5%
lepapalk	57,79	-15,8%	-30,7%
männipaberipuit	58,61	11,1%	-25,7%
kuusepaberipuit	58,61	11,1%	-24,9%
kasepaberipuit	55,58	0,4%	-48,5%
haavapaberipuit	50,53	15,3%	-32,7%
küttepuit	42,43	-1,0%	-36,8%

¹¹ Hinnastatistika aluseks on KÜ Erametsale ja EPK-le ettevõtete poolt pakutud sortimentide aritmeetilised keskmised lõpplaohinnad.

¹² Hinnastatistika aluseks on KÜ Erametsale ja EPK-le ettevõtete poolt pakutud sortimentide aritmeetilised keskmised lõpplaohinnad.

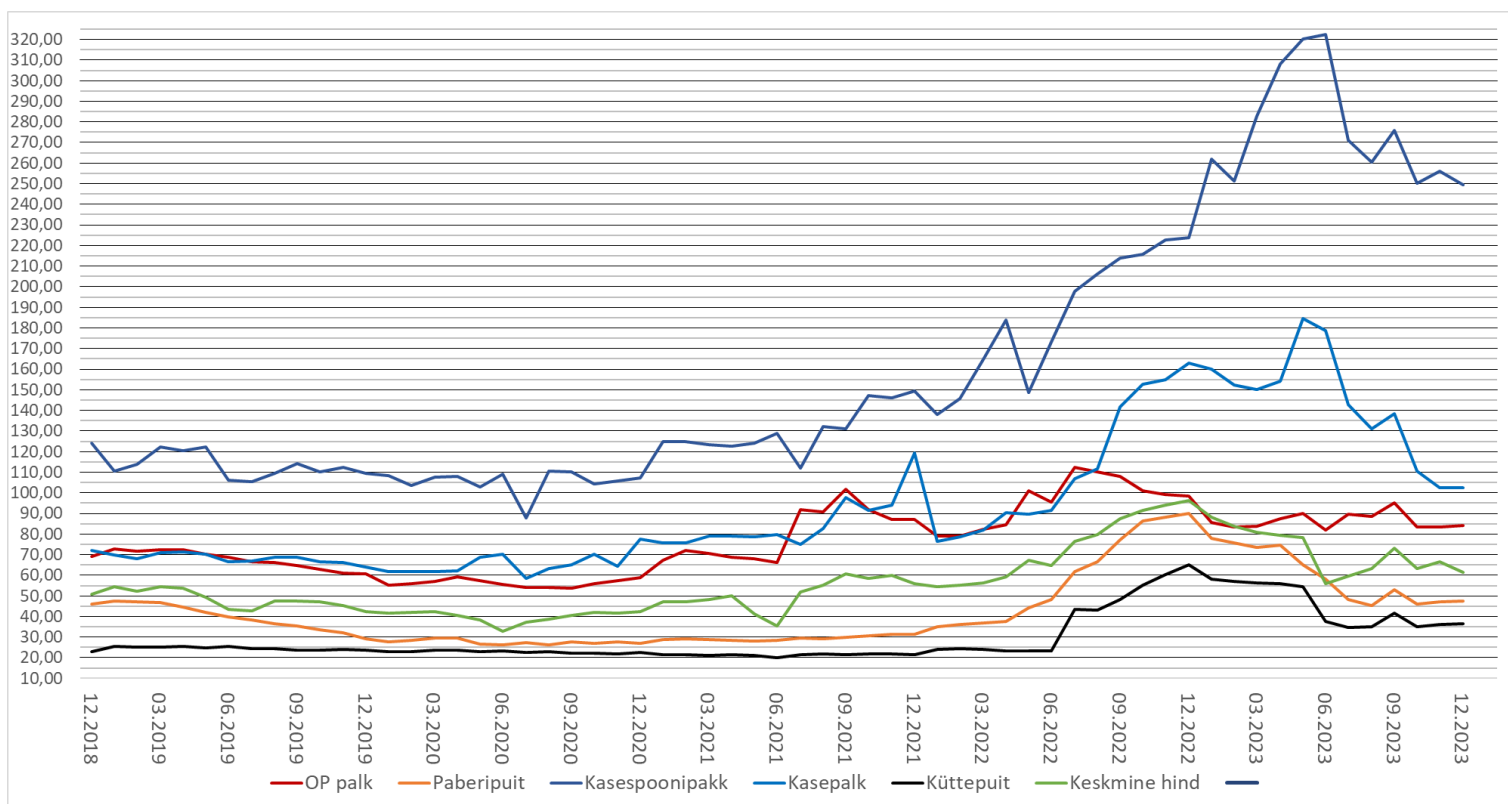
Tabel 2. RMK sortimentide vahelaohinnad €/tm ja nende muutumine seisuga detsember 2023 (allikas RMK)

Sortiment	Vahelaohind €/tm ilma käibemaksuta	Hinnamuut võrreldes kolme kuu taguse hinnaga	Hinnamuut võrreldes eelmise aasta sama aja hinnaga
Männilatt	52,78	-26,1%	-8,3%
Männipeepalk	77,28	-12,6%	-17,9%
Männipalk	91,6	-13,7%	-28,3%
Kuuselatt	64,52	-5,2%	4,7%
Kuusepeepalk	79,03	-11,0%	-3,3%
Kuusepalk	89,16	-8,2%	-1,6%
Kasepeepalk	60,02	-30,2%	-50,9%
Kasepalk	144,95	-24,1%	-28,9%
Kasespoonipakk	249,46	-9,6%	11,4%
Haavapalk	53,8	-25,6%	-41,6%
Sanglepapalk	63,27	-31,2%	-38,5%
Hall-lepapalk	41,81	-35,8%	-31,4%
Männipaberipuit	46,5	-9,6%	-35,6%
Kuusepaberipuit	48,8	-7,0%	-40,5%
Kasepaberipuit	47,29	-14,7%	-59,2%
Haavapaberipuit	34,13	-22,0%	-48,0%
Saarepalk ¹³	-		
Tammepalk ¹⁴	-		
Küttepuit	36,34	-13,0%	-44,1%
Keskmine	61,45	-15,9%	-36,2%
Hakkpuit ¹⁵	55,72	1,0%	-6,2%

¹³ Detsembris 2023 müüki ei toimunud. Mais 2023 maksis 132,55 €/tm

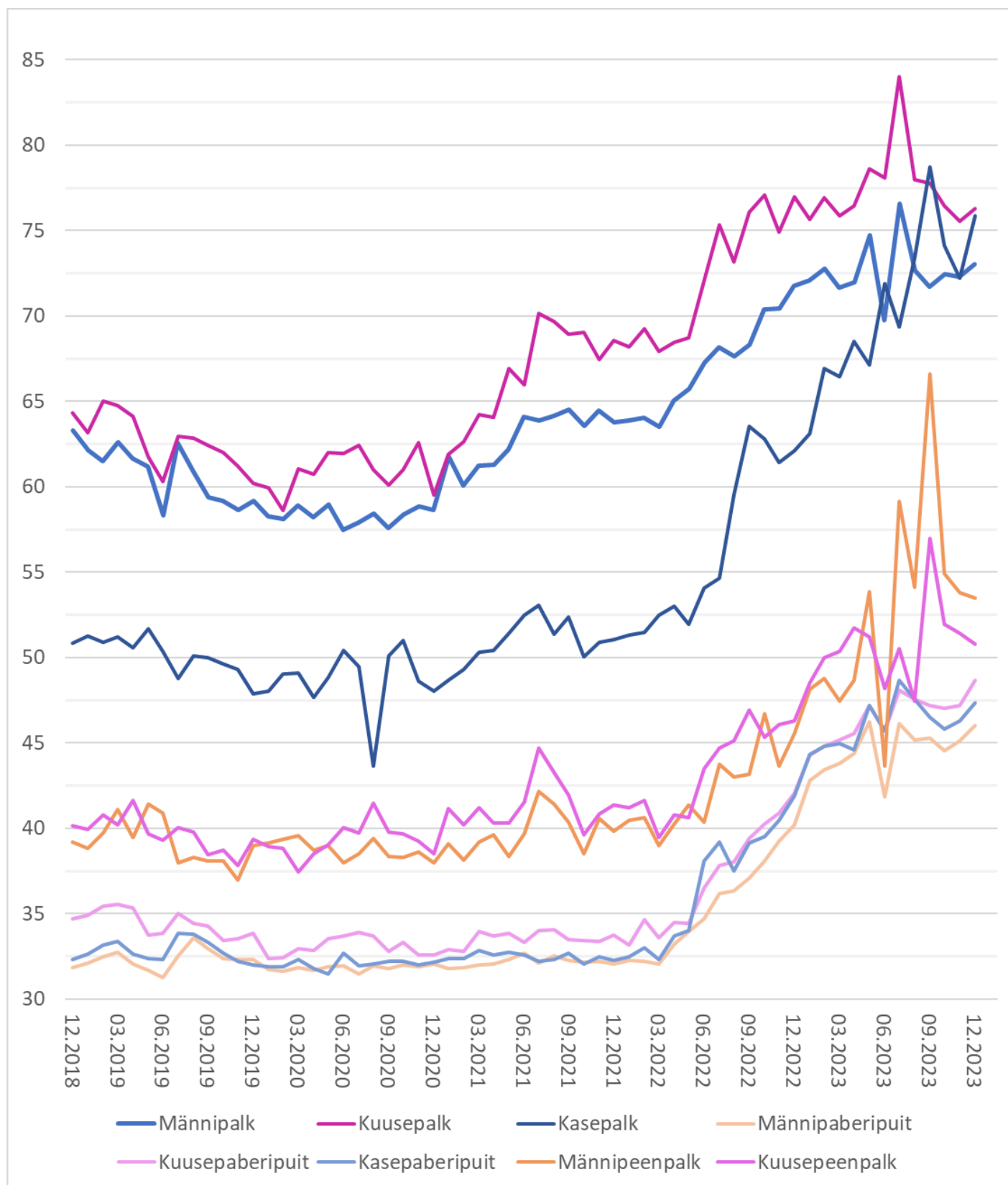
¹⁴ Detsembris 2023 müüki ei toimunud. Oktoobris 2023 maksis 132,61 €/tm ja novembris 2023 122,49 €/tm

¹⁵ Lõpplaohind, st sisaldab nii hakkimist kui ka transporti tarbijani.

Joonis 2. RMK puiduhinnad vahelaos (metsas laoplatsil) €/tm ilma käibemaksuta (allikas RMK)¹⁶

¹⁶ Paberipuidu hind kujuneb männi-, kuuse- ja kasepuidu hinna aritmeetilise keskmise järgi.

Joonis 3. Soome keskmised ümarpuiduhinnad vahelaos¹⁷ €/tm (allikas Luke, METLA)

¹⁷ Hankintahinnat (vahelaohinnad)

Tabel 3. Ümarpuiduhinnad €/tm Soomes ja nende muutumine seisuga detsember 2023¹⁸ (allikas Luke)

	Männi- palk	Kuuse- palk	Kase- palk	Männi- paberipuit	Kuuse- paberipuit	Kase- paberipuit	Männi- peen- palk	Kuuse- peen- palk
Puiduhind €/tm	73,04	76,28	75,87	46	48,68	47,36	53,49	50,81
Võrreldes 3 kuu taguse ajaga	1,8%	-1,9%	-3,7%	1,5%	3,1%	1,9%	-19,7%	- 10,8%
Võrreldes eelmise aasta sama ajaga	1,8%	-0,9%	22,2%	14,3%	15,8%	13,0%	17,4%	9,7%

Küttepuidu hinnad

Aasta viimasel kvartalil küttepuidu¹⁹ hind langes üks protsent ning jäi aasta lõpuks pidama tasemel 42,43 €/tm. Kodutarbijale lisandus eelpool toodud hinnale veel käibemaks 20%, mis tegi lõpphinnaks 50,92 €/tm. 2024. aastast alates on käibemaksu suurus 22% ja sel juhul oleks lõpphind 51,76 €/tm. Aastataguse ajaga küttepuidu tänast hinda võrreldes on see väga tugevalt kukkunud (36,8% ehk 24,7 €/tm) (vt tabel 1 ning joonis 1 ja 4).

Kui septembris tegi riigimetsast müüdava küttepuidu tihumeetri hind jõnksu ülesse, siis aasta lõpuks langes ta septembriga võrreldes 11% ning jäi pidama tasemele 36,34 eurole²⁰. Kui aga hinda võrrelda 2022. aasta detsembriga, siis on hind koguni 44,1% madalam (vt tabel 2 ja ning joonis 2 ja 4). RMK poolt koju toodav eratarbijale mõeldud küttepuidu hind muutus 2. jaanuaril 2024. Kuni 10-tihumeetrise lehtpuu küttepuidu koguse tarnimisel tõusis hind 5,1% ja okaspuupuidul 3,7%. 24-tihumeetrise lehtpuu koorma tarnimisel kasvas hind 6,3% ja okaspuupuidu korral 4,5% (vt tabel 4). RMK poolt müüdava hakke hind on kolme kuu taguse ajaga võrreldes 1% kasvanud, aga aastataguse ajaga võrreldes on tänavune hind 6,2% madalam. Septembris 2023 maksis tihumeeter haket riigimetsas 55,72 eurot,²¹ mis teeb puistekuupmeetri hinnaks 20,04 eurot (vt tabel 2 ja joonis 6).²² Raidmete varumise hind eratarbijale pole muutunud. Lageraie- ja harvendusraielangil maksab see 115 €/ha ja teistel raiealadel 138 eur/ha ning sellele lisandub käibemaks.²³

Energiapuidu hinnad on Soomes teinud väga suure tõusu. Erinevalt teiste hindade statistikast saame siin võrrelda hindu kolmekuuse viiteajaga. 2023. aasta kolmanda kvartali küttepuidu hind on võrreldes 2023. aasta teise kvartaliga kasvanud 17,5%. Laasimata tüvede hind on tõusnud 14,3% ja raidmete hind

¹⁸ Hankintahinnat (vahelaohinnad)

¹⁹ Tegemist on 3 m pikkuse segaküttepuiduga.

²⁰ Vahelaohind ilma käibemaksuta.

²¹ Tegemist on lõpplaohinnaga, mis sisaldab nii hakkimist kui ka transporti tarbijani.

²² Alates 2013. a hakkas ka RMK oma hinnastatistikas hakkpuiduhinda näitama, teisendades puistekuupmeetriid koefitsiendiga 2,78 tihumeetriteks.

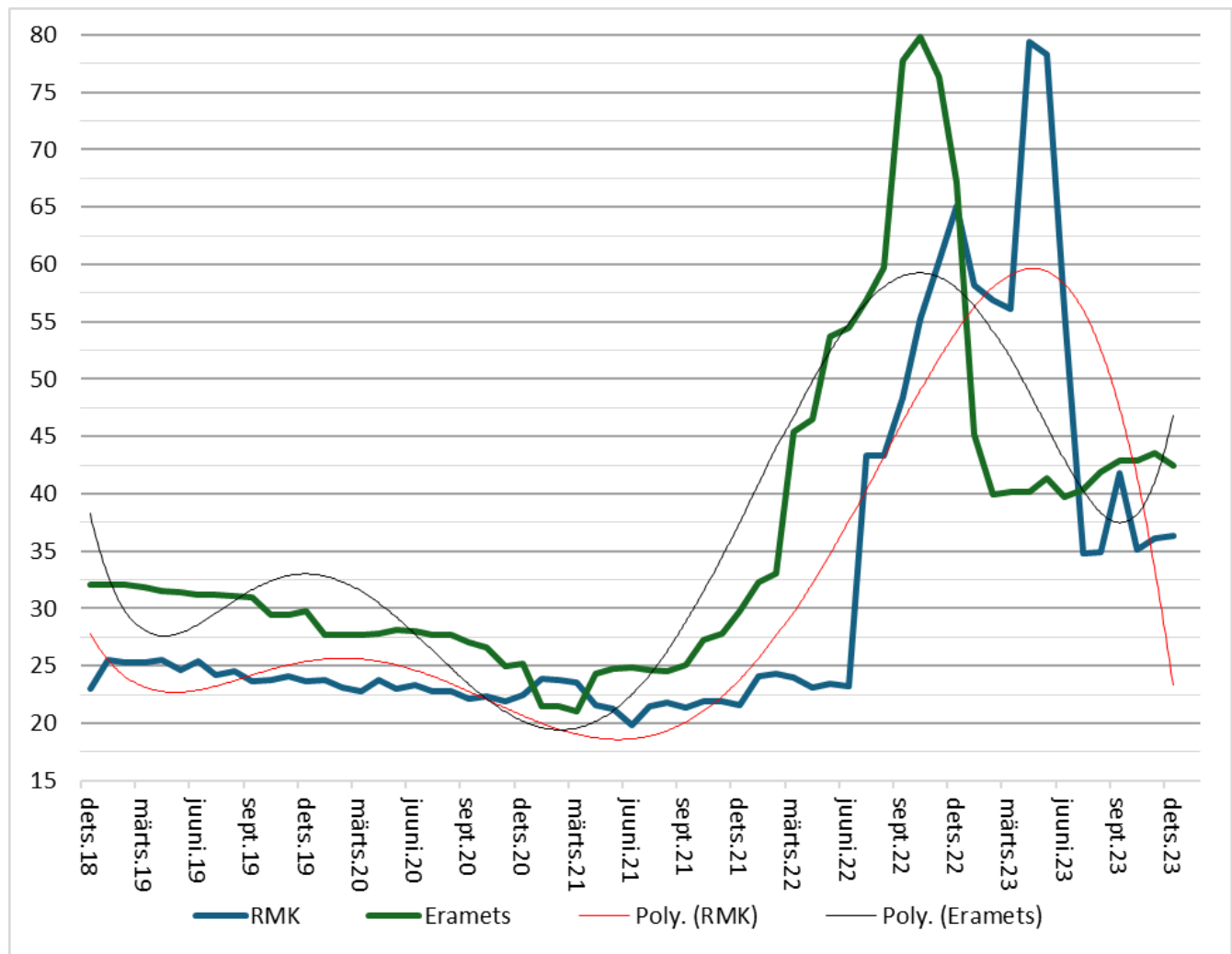
²³ RMK 29.01.2024

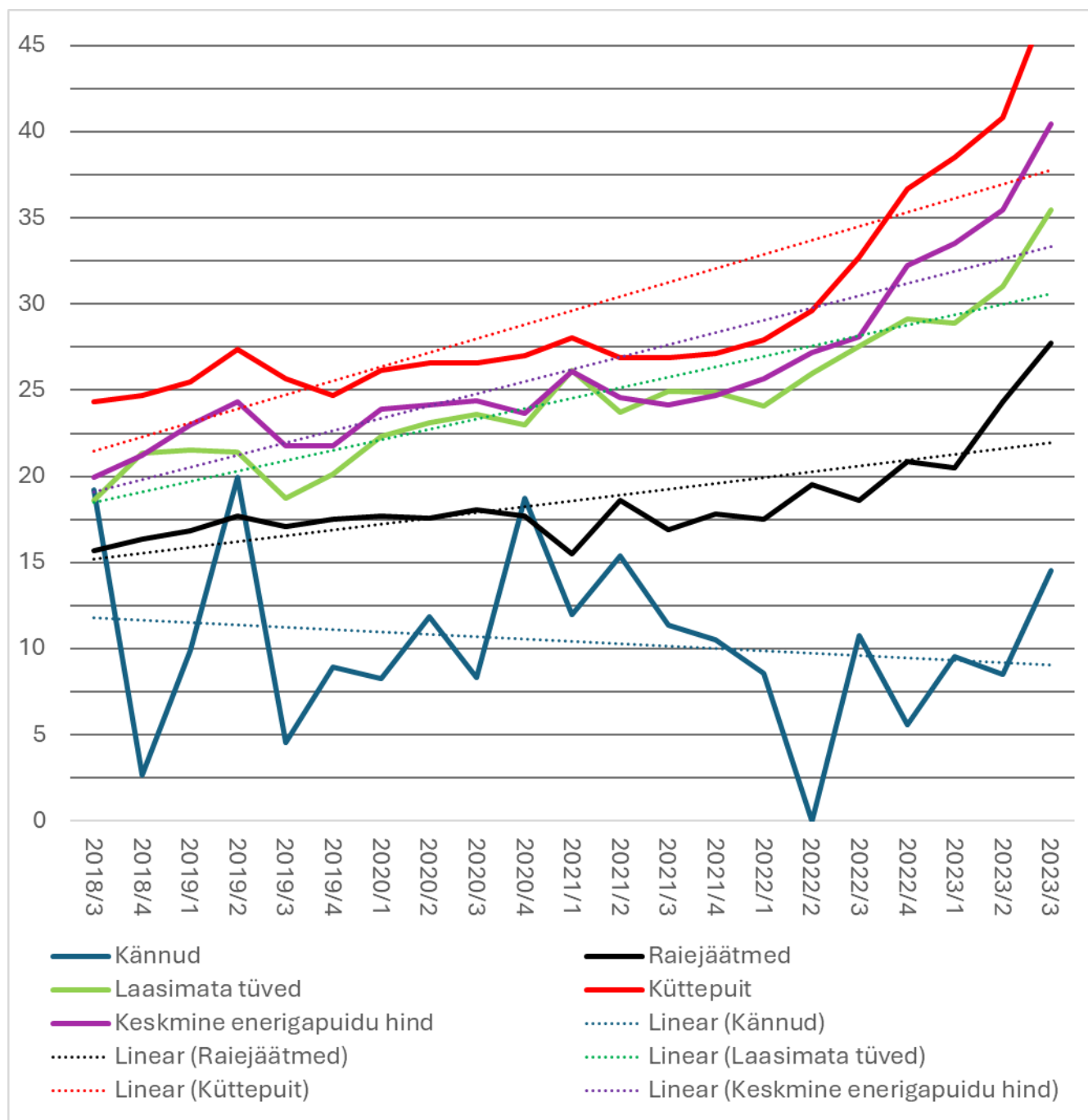
13,8%. Väga volatiilse hinnaga kännud kallinesid koguni 71,3%. Kõik kokku tähendas, et keskmine energiapuidu hind tõusis 14%. 2022. aasta kolmanda kvartaliga hindu võrreldes on hinnatõus veel suurem. Nii on aastaga küttepuidu hind tõusnud 46,6%, raidmetel 49%, laasimata tüvedel 19,4% ja kändudel 35,2%. Aastaga on energiapuidu keskmine hind kasvanud 43,8% (vt tabel 5 joonis 5).

Tabel 4. RMK küttepuidu müügihinnad (€/tm) koos kohale toomisega ja käibemaksuga (allikas RMK)

Küttepuidu hinnad koos kojutoomisega	Hind alates 02.01.2024		Hind 01.01.2024-01.06.2023		Hind 31.05.2023-10.06.2022	
	10 tm	24 tm	10 tm	24 tm	10 tm	24 tm
Lehtpuu	70,76	56,12	67,32	52,80	78,12	64,80
Okaspuu	68,32	53,68	65,88	51,36	78,12	64,80

Joonis 4. Küttepuidu hinnad käibemaksuta. RMK-l vahelaohind (metsas tee ääres laoplatsil), erametsal lõpplaohind (allikas: RMK, KÜ Eramets, EPK)

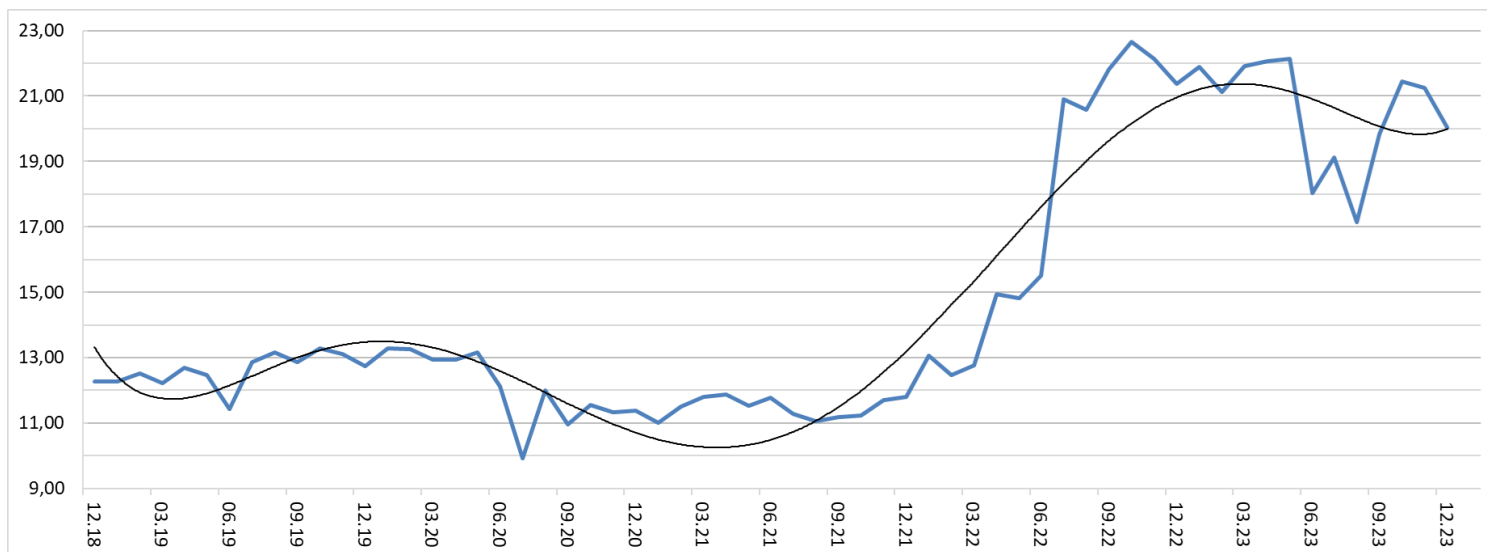

Joonis 5. Energiapuidu hinnad Soomes (allikas Luke)²⁴

²⁴ Vahelaohinnad (hankitahinnat)

Tabel 5. Energiapuu hinnad Soomes seisuga 3. kvartal 2023 (allikas Luke)²⁵

	Kännud	Raiejäätmel	Laasimata tüved	Küttepuit	Keskmine energiapuidu hind
Puidu hind €/tm	14,53	27,72	35,44	48,01	40,45
Võrreldes eelmise kvartaliga	71,3%	13,8%	14,3%	17,5%	14,0%
Võrreldes aastataguse ajaga	35,2%	49,0%	28,7%	46,6%	43,8%

Joonis 6. RMK hakke puistekuupmeetri lõpplaohind käibemaksuta eurodes (allikas: RMK)

Puidu varumis- ja transpordikulud

Erametsa hinnastatistika tugineb lõpplaohindadel. Kui metsaomanik soovib välja arvutada kannuraha (kasvava metsa müügi hinda), siis tuleks lõpplaohinnast maha lahutada puidu varumiskulud (raiumine ja kokkuvedu) ning autotransport lõpplattu (tarbija juurde) ehk väljaveokulud. Varumiskulud sõltuvad paljudest aspektidest nagu näiteks: raielangist (sh kasvukohatüübist), raieviisist, valitud tehnoloogiast, asukohast metsatee suhtes jne (vt tabel 6). Seega on iga langi varumiskulud unikaalsed.

Transpordikulu sõltub eelkõige lõpplao kaugusest (teekonna pikkusest), eeldusel, et sõidetakse täiskoormaga. Nii võib tekkida olukord, kus 2-3 eurot odavama lõpplaohinna aga väiksema veokaugusega, on kannuraha, mis metsaomanikule lõpuks jääb, suurem. Koorma suuruse roll tuleb hästi esile RMK küttepuidu müügihindades (vt tabel 4), kus väiksema kohale toodud koguse eest tuleb tarbijal maksta tihumeetri kohta rohkem.

Varumis- ja transpordikulu määramiseks on kasutatud ekspertarvamusi. Nii võib praegu hinnata varumiskulude suuruseks keskmiste lageraielankide korral 15-19 €/tm (kasv 1 €/tm), millele tuleks

²⁵ Vahelaohinnad (*hankitahinnat*).

lisada keskmine transpordikulu 6,5-8,5 €/tm (langus 0,5/tm). Harvendusraiel (eriti esimesel harvendusraiel) on raiekulu kindlasti suurem. Keskmine hind esimesel harvendusraiel algab 26 €/tm ja teisel harvendusraiel vahemikus 19-22 €/tm. Hind sõltub siin tugevalt puistu iseloomust ja rakendatavast tehnoloogiast ja võib olla väga erinev.

Tabel 6. Võrdlustabel mõnedest aspektidest, mis mõjutavad varumis- ja transpordikulu

Odavam varumis- ja transpordikulu	Kallim varumis- ja transpordikulu
Suur raielank	Väike raielank
Kuiv kasvukoht	Märg kasvukoht
Uuendusraie (lageraie, turberaie)	Hooldusraie (harvendusraie, sanitaarraie)
Lageraie	Turberaie, harvendusraie, sanitaarraie
Harvesteriraie	Raie saameestega
Jäme mets	Peenike mets
Raie alusmetsa raiumata	Raie koos alusmetsa raiega
Tugev kokkuveotee	Pehme kokkuveotee
Lank asub metsatee läheduses (lühike kokkuvedu)	Lank asub metsateest kaugel (pikk kokkuvedu)
Lõpptarbija asub lähedal	Lõpptarbija asub kaugel
Autokoorem on täis	Autokoorem on poolik

Tabelist 7 võib näha, et ühegi sortimendi hind ei ole lageraie korral negatiivne. Siiski tuleks hakata suuremat tähelepanu pöörama seal, kus varumis- ja transpordikulud osutuvad keskmisest kõrgemaks (näiteks väga peenike mets, harvendusraie, pikk kokkuvedu või lõpptarbija on kaugel) ja põhiline varutav sortiment on küttepuit. Selliste raielankide hetke kasumlikkus võib osutada küllaltki madalaks, kui jätta kõrvale metsamajanduslike tööde tegemise vajadus tulevikumetsa jaoks.

Tabel 7. Keskmine kännuraha seisuga detsember 2023²⁶

Sortiment	Keskmine kännuraha vahemik €/tm	
	miinimum	maksimum
männipalk	56,9	62,9
männipeenpalk	46,6	52,6
kuusepalk	50,1	56,1
kuusepeenpalk	49,7	55,7
kasepakk	139,8	145,8
kasepalk	91,7	97,7
haavapalk	29,3	35,3
Lepapalk	30,3	36,3
männipaberipuit	31,1	37,1
kuusepaberipuit	31,1	37,1
kasepaberipuit	28,1	34,1
haavapaberipuit	23,0	29,0
küttepuit	14,9	20,9

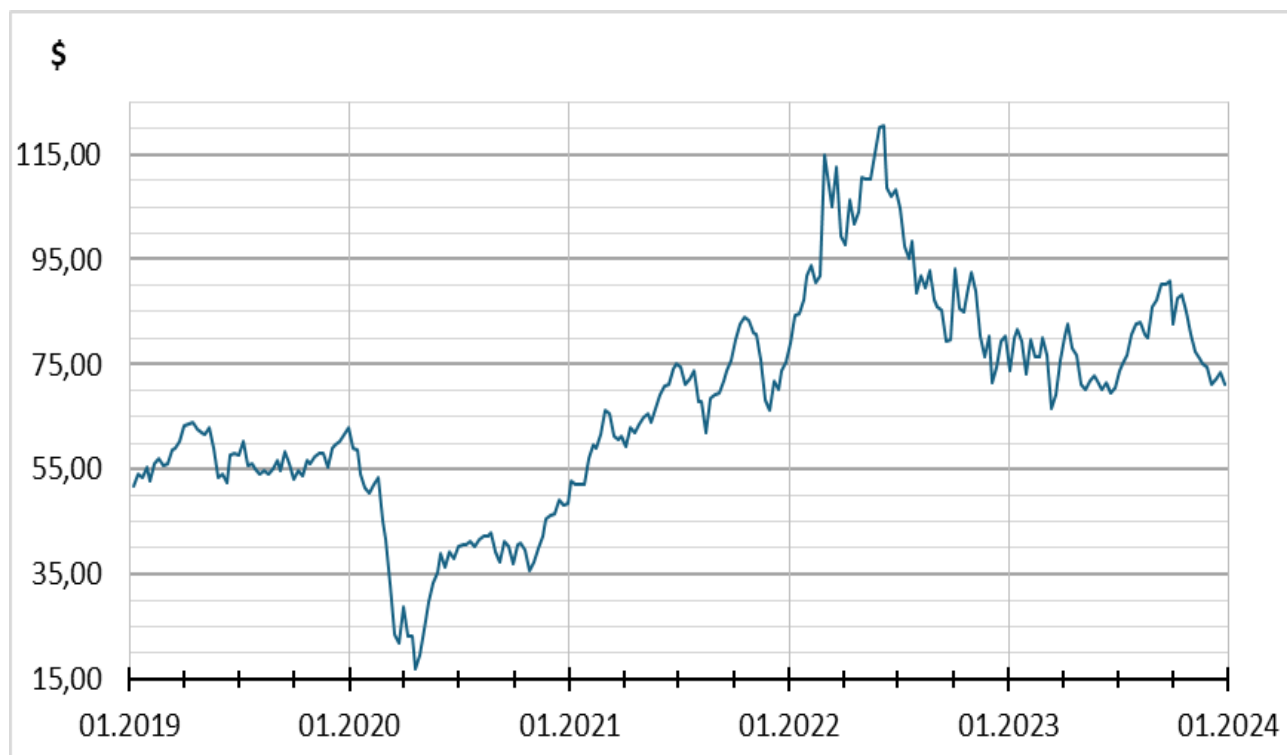
²⁶ Arvutuse aluseks on erametsa hinnastatistika lõpplaohinnad seisuga detsember 2023

Kütuste hinnad maailmaturul

Nafta hind langes 2023. aasta kolmandas kvartalis 5,7%.²⁷ Samal ajavahemikul tugevnes dollar euro suhtes 1%²⁸ ning küttepuit kallines 3,2%.²⁹ Tänu nafta hinna langusele ja puidu kallinemisele ning vaatamata dollari tugevnemisele on puidu konkurentsivõime nafta suhtes 7,6% langenud. 2022. aasta neljanda kvartaliga võrreldes on aga puidu konkurentsivõime nafta suhtes koguni 56,3% tõusnud! Põhiline põhjus selleks on olnud küttepuidu hinna oluline odavnemine (vt jooniseid 7 ja 8).³⁰

Maagaasi hind langes aasta lõpus septembriga võrreldes tervelt kolmandiku ning maksis 32,35 €/MWh. Aastataguse ajaga on hind langenud 57,6%, mis tähendab, et gaasi hind on aastaga enam kui kaks korda odavamaks muutunud (vt joonis 9).³¹ Gaasi hinnal on väga tugev mõju Euroopa energiaturule ja seeläbi ka energiapuidu nõudlusele ning hinnale.

2023. aasta neljanda kvartali CO₂ keskmine hind³² oli 76,69 €/t, mis tähendab 8,6% odavnemist võrreldes kolmanda kvartali keskmise hinnaga ja 1,5% kallinemist võrreldes 2022. aasta neljanda kvartali keskmise hinnaga. CO₂ hind omab mõju fossiilsete kütuste kasutamisele ja seeläbi ka energiapuidu hinna konkurentsivõimele (vt joonis 10).

Joonis 7. Nafta hind barrelites nädala keskmiste hindade alusel (allikas www.plus500.ee)

²⁷ Aritmeetiline keskmine hind, mis on arvatud keskmiste nädala hindade alusel.

²⁸ Aritmeetiline keskmine hind, mis on arvatud keskmiste nädala hindade alusel.

²⁹ Arvatud kuude aritmeetilise keskmise hinnana.

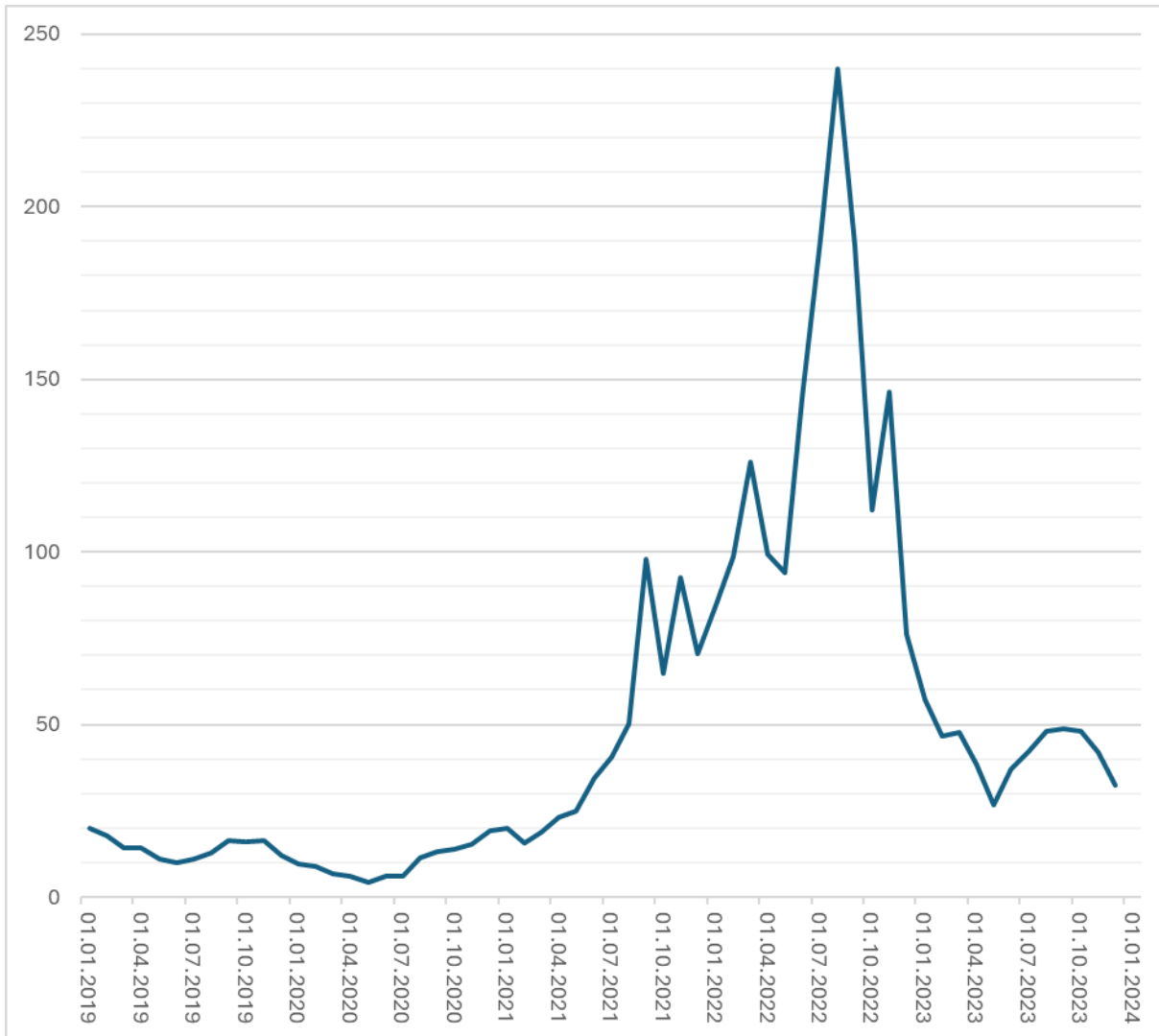
³⁰ www.plus500.ee.

³¹ Hollandi gaasibörsi TTF kuu tulevikuhind.

³² Päeva mediaanhindade kvartali aritmeetiline keskmine

Joonis 8. Nafta ja puidu hinna võrdlus. Võrdluse tegemisel aluseks võetud: 1 barrel naftat võrdub 0,136 t naftat võrdub 0,136 toe; 1t puitu võrdub 2 tm puitu võrdub 0,22 toe (allikas: nafta hind nädala keskmised hinnad www.plus500.ee, puiduhind kuu keskmine hind erametsa hinnastatistika)

Joonis 9. Kuu keskmine gaasi tulevikuhind (EUR/MWh). Hollandi TTF börs (allikas Investing.com).

Joonis 10. CO₂ oksjoni mediaanhind €/t (allikas: European Energy Exchange AG)

Uudiseid metsandusest ja puidutööstusest

Mihkel Nestor SEB-st teeb ettevaate 2024. aastale. Eesti SKP-st annab eksport umbes 80%, mis tähendab, et ennekõike sõltub meie majanduse taastumine välisurgudest. Kui vaadata prognoose, mis on tehtud euroala ja meie peamiste kaubanduspartnerite väljavaate kohta, siis erilisi rõõmusõnumeid see ei paku. SEB ennustuse kohaselt piirdub euroala majanduskasv järgmisel aastal vaid 0,7%ga, Soome majandus kasvab 0,5% ja Rootsi oma isegi kahaneb 0,4%. Siinse puidu- ja mööblitööstuse jaoks saab Põhjamaade ehitusurgude madalseis olema tõeliseks katsumuseks. Prognooside kohaselt hakkavad intressimäärad järgmisel aastal langema, mis annab nii majapidamistele kui ettevõtetele avaramad võimalused tarbida ja investeerida. Ehkki taastumine on aeglane, siis saavutab eksport ilmselt järgmise aasta esimeses pooles oma põhja ja sealt edasi võime arvestada aeglase kasvuga. 2024. aasta saab olema pigem paigatammumine kui edasiminekuks. Eriti just aasta teises pooles hakkavad optimistlikumad noodid maailmamajanduses taastama majapidamiste ja ettevõtete usku paremasse homsesse, mis majanduse vereringele hoogu juurde annab.³³

Et olukord ei ole lihtne kinnitavad ka uudised meie majatootjatelt. Oktoobris teatas Arca Nova, et plaanib koondada 15 töötajat ja moodulmajatootja Kaper Moduls OÜ läks pankrotti. Novembris läks müüki Tonerta Ehitus ja müüdi nn firmamatjale. Harmeti tegevjuht Alo Tamm peab tõenäoliseks, et tuleb veel koondamisi ja pankrotte. Ühe toetusmeetmena näeb Eesti Puitmajaliit korterelamute

³³ SEB, 15.12.2023

energiatõhususe tõstmisel tehaselahenduste kasutamist ja Kliimaministeeriumi info kohaselt on selleks kavandatud 2024 aastal 20-30 mln eurot.³⁴

Stora Enso teatab, et jätkab korporatsioonis kulude vähendamist. Muutuste põhjuseks on pikalt kestnud nõrk ja ebakindel turuseis. Kokkuhoiumeetmed võivad tähendada ligi tuhande töötaja koondamist, kuid uute tootmisobjektide sulgemist praegu plaanis ei ole.³⁵

Võimalikke koondamisi ettevalmistavad läbirääkimised toimuvad ka UPMi viies harus - UPM Pulp (tselluloosi tootmine), UPM Timber (saematerjali tootmine), UPM Communication Papers (paberitööstus) ja UPM Biofuels (biokütused). Ettevõtte teatel hakatakse tootmist vähendada juhul, kui ebakindlus tegevuskeskkonnas jätkub. Töö kaotus ähvardab ca 2200 töötajat, kuid Otepääl tegutsevat UPM-Kymmene vineeritehast tööliste arvu vähendamine ei puuduta.³⁶

Toftani juhi Martin Arula hinnangul paistab 2024. aasta perspektiiv tume. Eriliselt näeb ta probleemi kõrgetes intressides. Kui intressid ei liigu, ei ole ühtegi jõudu, mis peaks kuidagi kinnisvara, ehituse ja ehitusmaterjalide tööstuse käima tõmbama.³⁷

Mustades toonides näeb 2024. aastat ka Enn Veskimägi, kes ütleb, et kannatab kogu puidutööstus ja tulevad uued pankrotid ja kasvab tööpuudus.³⁸

Euroopa ehitusturg pidurdub veelgi ning saematerjali hinnad langevad, palgihinnad samas suurt langust ei näita. Sellise prognoosi andis Danske Bank. Saeveskite tulude langus jätkub 2024. aasta esimeses kvartalis. Eelkõige on languse taga nõudluse vähenemine, kuna ehitusturg on külmunud – nii Euroopas, Hiinas kui ka USAs on ehitusmahud suures languses. Kõige kriitilisem on olukord Rootsis, kus ehitusmahud on langenud pea 90-date aastate kriisiaja tasemele. Vaid Lähis-Ida ja Põhja-Aafrika piirkonnas on suurem ostuhuvi, kuid seal soovitakse odavamaid sortimente ja teiseks on see hetkel kriisipiirkond. Ka Jaapani turg on säilitanud oma mahu, kuid maailma kontekstis on tegemist väikese turuga. Siiski annab panga raporti kohaselt lootust USA ehitusturg. USA majandusel läheb hästi, tööpuudus on madal ja nõudlus uute majade järele suur.³⁹

Graanul Investi juhatuse liikme Jaano Haidla sõnul kasutab ettevõtte sisendina puidu- ja metsatööstusest ülejäävat materjali, seega mõjutab üldine sektori käekäik oluliselt ka neid. Muutunud majanduslik olukord on aga kaasa toonud selle, et ehitussektoris on vähem tööd, mis omakorda vähendab saeveskite töö hulka ja seetõttu ka kaskaadefektina Graanul Investini töö hulka. Jätkuvalt on probleemiks sisendite maailmaturust oluliselt kõrgem hinnastamine, mida ei ole tööstustel võimalik katta ei automatiseerimise, digitaliseerimise ega efektiivsuse kasvuga. Samas tõdeb ta, et bioenergia järele on maailmas nõudlus aina kasvav ja energeetika sektor on tugev.⁴⁰

Kohila Vineeri juhatuse liige Andres Laht analüüsib vineeriturgu, mis on erinevalt teistest puittoodetest rohkem segmenteeritud ja langus ei toimu kõikjal üheaegselt. Kui me võtame puidutööstuse suure pildi, siis häid uudiseid ei ole. Mitte ainult puidutööstus, vaid kogu tööstussektor on langustrendis. Eks siin on erinevaid globaalseid mõjureid, teiseks üleüldine majanduse jahtumine, Venemaa algatatud sõda Ukrainas, kobarkriiside mõju, aga ka Eesti riigi valed tööstussektorit puudutavad otsused, mis nüüdseks maksavad kätte. Peab ütlema, et Eesti riik on teinud kõik selleks, et siia ei soovi mitte keegi investeerida ja uut tööstust püsti panna. Nii et seis on keeruline, turu nähtavus on madal ning see kõik

---

³⁴ Maaleht, 04.01.2024

³⁵ Tööstusuudised, 01.02.2024

³⁶ Tööstusuudised, 22.11.2023

³⁷ Tööstusuudised, 28.11.2023

³⁸ Tööstusuudised, 08.01.2024

³⁹ Tööstusuudised, 20.12.2023

⁴⁰ Tööstusuudised, 06.12.2023

on vähendanud kohaliku tööstuse konkurentsivõimet. Kui me nüüd vaatame Kohila vineeri käekäiku, siis tänaseni on meil läinud läbi raskuste, aga kokkuvõttes siiski võrdlemisi hästi. Meie tootmine on stabiilne ja tellimusi hetkel on. Teatud segmentides näeme küll langustrende, kuid kuna vineeriturg on erinevalt teistest puittoodetest rohkem segmenteeritud erinevatesse valdkondadesse, siis kukkumine ei toimu samaaegselt igal pool. Kindlasti on mõju avaldanud ka sanktsioonide kehtestamine Venemaa vineerile, mis on kasvatanud nõudlust Euroopas toodetud toodangule. Ei ole ju saladus, et tippajal tuli vaat et pool Euroopa Liitu imporditavast vineerist Venemaalt. Turgudel, kus vene vineeri ei sanktsioneerita on olukord meie jaoks raske.⁴¹

Baltimaade suurima puidu jaemüüja Puumarketi juhi Toomas Tauki sõnul on ehituspuidu hind võrreldes mullusega ligi poole soodsam, kuid tootjad on mahtusid vähendanud, mistõttu võib aasta alguses oodata väike hinnatõus. Kui viimased pool aastat oli turul selgelt puidu ülepakkumine, siis praeguseks on tootmismahтусid vähendatud ja paistab, et hinnapõhi on kas käes või käis sügisel põhjas ära. Praegu prognoosivad puidutootjad esimeseks kvartaliks 5%-10% muutust.⁴²

Swedbanki tööstusosakonna juhataja Raul Kirsimäe sõnul ei tasu alanud aastal olulist turuolukorra paranemist oodata, on siiski mõningaid positiivseid märke. 2024. aasta alguses on ettevõtted müügitulemustes teatud põhja saavutanud ja aasta algus on toonud esimesi märke mõningasest turu elavnemisest. Positiivsena on alanud aastal oodata intresside langust.⁴³

Norra puidutööstuskontsern Moelven Industrier ASA rajab Rootsi uue puidugraanulitehase. Tehase tootmisvõimsus on 80 000 tonni puidugraanuleid aastas, kuid ootmisvõimsust saab olema lihtne suurendada 105 000 tonnini aastas. Tehas kasutab toorainena Karlskogas olemasoleva Moelven Valåseni saeveski tootmisjääke. Uus graanulitehas peaks käivituma 2024. aasta teises pooles.⁴⁴

Austria ettevõtte proPellet vahendab Austria ja Saksamaa puidugraanuli hinna uudiseid. Jaanuaris oli graanuli keskmiseks hinnaks 350,56 €/t ehk 7,32 senti/kWh. Aastataguse ajaga võrreldes on hind langenud 31,9% ja detsembriga võrreldes 1,6%. Võrdluses teiste energiakandjatega on puidugraanulil suur eelis. Sama energikoguse juures on hind kütteõlil 12,18 senti/kWh, maagaasil 17,99 senti/kWh ja elektrienergial 35,4 senti/kWh.⁴⁵

2023. aasta esimesel poolel, võrreldes 2022. aasta sama perioodiga, vähenes Venemaa puidugraanulite ekspordi 60% - 450 tuhande tonnini. Kuni 2022. aastani läks suurem osa Venemaa biokütusest Euroopa riikidesse, mistõttu pole üllatav, et Venemaa ettevõtted on sunnitud peale sanktsioonide kehtestamist otsima aktiivselt alternatiivseid eksporditurge. Eriti hästi pole see neil õnnestunud. Täna on Lõuna-Koreast saanud Venemaa tootjate peamine eksporditurg. Kui varem oli Lõuna-Korea Venemaa pelletite tarbimise poolest neljandal või viiendal kohal, siis 2022. aastal osutus juba liidriks. 2023. aasta esimesel poolel suunati sinna üle 90% koguekspordist (ülejäanud 10% läks Türgi). 2023. aasta jaanuarist maini läks Venemaalt Lõuna-Koreasse 326 tuhat tonni graanuleid, mis on ligi kolm korda rohkem kui 2022. aasta sama aja tarnemaht. See tähendab, et kogu 2023. aastaks võib eksport ulatuda 800 tuhande tonnini. Kuni 2022. aastani saadeti Lõuna-Koreasse aastas 150–160 tuhat tonni puidugraanuleid. Edasisele müügikasvule aga loota ei saa, Korea pelletiturg on niigi üleüllastunud (peamine tarnijad on Vietnam ja Indoneesia) ning hinnad langevad. Teiste Aasia sihtkohtade hulgas tunnevad Venemaa eksporditajad huvi Hiina ja Jaapani vastu, aga seni erilise eduta. 2015–2016 eksporditi Jaapanisse 100 tonni graanuleid ja see on jäänud ka laeks. Ka Hiinaga ei lähe hästi.

---

⁴¹ Tööstusuudised, 06.12.2023

⁴² Tööstusuudised, 22.12.2023

⁴³ Tööstusuudised, 01.02.2024

⁴⁴ Bioenergy International, 30.01.2024

⁴⁵ proPellets, 02.02.2024

Esimesed tärned tehti 2016. aastal ja need pole veel ületanud 10 tuhat tonni aastas. Alates 2020. aasta septembrist on Hiinas puidugraanulid üle viidud tahkete olmejäätmete kategooriasse, mille import välismaalt on keelatud. Venelased on sellest piirangust tõsiselt häiritud ja küsivad, kas see on bürokraatlik arusaamatus või kaitseb Hiina oma pelletiturgu niimoodi teiste riikide eest? Türgit ei peetud algselt aktiivseks tarbijaks, kuid loodeti, et see riik võtab endale reekportija rolli, suunates tooted ümber Euroopa riikidesse. Vene pelleteid tarniti Türgi esmakordselt 2022. aasta augustis ja alguses kasvasid kogused kiiresti. Kokku saadeti 2022. aastal Türgi 175 tuhat tonni graanuleid. Venelaste jaoks lootusrikkalt alanud afäär ei arenenud 2023. aastal kaugeltki nii nagu loodeti. 2023. aasta esimesel poolel tarniti Türgi vaid 50 tuhat tonni ning märgatava kasvu osas ollakse pessimistlikud. Ka lootused India osas pole siiani täitunud. Puidugraanulite kasutamine traditsioonilisel viisil on seal vähe levinud. Venemaa on sunnitud müügi edendamiseks müüma ka katlaid ja see on selgelt takistuseks müügikoguste kasvatamisel. Samuti pole Euraasia majandusühenduse riigid vastanud ootustele. Kasahstan tarbib vähe, Kõrgõzstan kütusegraanulitest peaaegu ei huvitu ja Valgevenes on välja kujunenud Venemaaga sarnane olukord - omatoodangu ülepakkumine ja palavikuline uute müügikanalite otsimine. Abi pole ka endistest SRÜ riikidest. Tadžikistan ja Usbekistan ostavad väikestes kogustes ning Moldoval väidetavalt pole raha ühegi Venemaa kütuse jaoks. Nüüd proovitakse kiireloomulisena edendada sisetarbimist. 2023. aasta veebruaris andis Putin korralduse eraldada 15 mld rubla (ca 153 mln eurot) katlamajade ümberseadistamiseks järgmise kahe aasta jooksul. Kuid ka selle meetme osas ollakse skeptilised. Näiteks Ahrangelski piirkonnas oleksid ettevõtted valmis tootma graanuleid 700 000 t/a, rekonstrueeritud katlamajad on aga valmis tarbima ainult 5-10% tootmisvõimsusest.⁴⁶

Austria Põllumajanduskoja jaanuari ülevaates öeldakse, et praegused majandushinnangud viitavad jätkuvalt kehvale olukorrale kõigis majandussektorites. Vaatamata langevale ehitussektorile on praegu kasvav nõudlus okaspuu saepalgi järele. Kuuse(nulu)palgi hind vahelaos jääb vahemikku 81-113 €/tm sõltuvalt Austri liidumaast. Kui Alam-Austrias võib täheldada männituru kerget tõusu, siis ülejäänud liidumaadel on turustamine endiselt keeruline. Männipalkide hind ulatub kuni 80 €/tm. Lehis jätkab hinnataseme hoidmist ning nõudlus ületab enamasti pakkumise. Lehisepalgi hind jääb sõltuvalt liidumaast vahemikku 110-150 €/tm. Tammepuidu nõudlus on väga hea, pöögipuidu hind jääb eelmiste kuude tasemele. Saarepuidu osas on nõudlus kasvamas. Tehnoloogilise puidu järele on hea nõudlus. Plaadi-, tselluloosi- ja paberitööstustel ei ole load puitu täis. See kõik on tähendanud ka kerget hinnatõusu. Energiapuidu turul pakutavad kogused ostetakse enamasti ilma probleemideta. Hinnad on stabiilsed, kuid liidumaade lõikes küllaltki erinevad. Keskmise kvaliteediga hakkpuidu hind on sõltuvalt liidumaast 78-140 €/atrotonni.⁴⁷ Meetrite õhukuivade okaspuu halgude vahelao hind ilma 13% käibemaksuta jääb vahemikku 60-110 €/rm ja kõvalehtpuu halgudel 80-131 €/rm.⁴⁸

Saksakeelses ruumis on traditsioon müüa oksjonitel eriti väärtuslikku ümarpuitu palkide (tüveste) kaupa. Enamasti tehakse seda väärislehtpuiduga, aga tuleb ette ka okaspuupuidu müüki. Hinnad on eriti kõrged lehtpuidul, aga ka okaspuuidu hinnad on keskmisest selgelt suuremad. 4. detsembri 2023 Laakircheni oksjonil oli kuusepuidu keskmine hind 283 €/tm, aga kalleim palk müüdi 808 €/tm. Nulupuidu keskmiseks hinnaks kujunes 255 €/tm ja kalleima palgi hind oli 484 €/tm. Lehisepuidu keskmiseks hinnaks kujunes 332 €/tm, aga kalleim palk müüdi 657 €/tm eest. Männipuidu keskmine hind oli 228 €/tm.⁴⁹

---

⁴⁶ LPK Sibiri, 24.11.2023

⁴⁷ Atrotonn (mõõtühik Austrias) on 1000 kg absoluutselt kuiva puitu. Kuusepuidu korral võiks arvestada et 1tm=0,475 atrotonni.

⁴⁸ Landwirtschaftskammer Österreich, 16.01.2024

⁴⁹ Forstverein Niederösterreich und Wien, 06.12.2023

Alam-Austrias Heiligenkreuzis toimus aga 22. kõrge väärtusega enamuses lehtpuupalkide (tüveste) oksjon. Puuliikide valik oli lai ja hinnad väga kõrged. Kreeka pähklipuu hind tõusis 3010 €/tm, vahtralehisel pihlakal 2020 €/tm ja mustal pähklipuul 1888 €/tm. Kõige kallimaks palgiks kujunes 4,48 tm tammepalk, mille eest tuli maksta 7254,60 eurot. Keskmiseks tammepuidu hinnaks kujunes 797,34 €/tm. Ainult aedpihlaka, kõrgetüvelise sarapuu ja vahtralehise pihlaka keskmine hind (vastavalt 1486 €/tm, 992,5 €/tm, 902 €/tm) kujunes kõrgemaks.⁵⁰

Kokkuvõtteks

Keerulises majandusolukorras võib osutada otsustavaks faktoriks kindlustunne või selle puudumine tuleviku ees. Investeeringuid puidutööstusesse tehes vaadatakse vähemalt kolmkümmend aastat ette, metsa istutades mõeldakse kaks-kolm korda pikemale perioodile. Kui kaob kindlustunne, jäävad investeeringud puidu töötlemiseks tegemata. Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liidu juhatuse esimees Jaano Haidla ütleb otse, et niikaua investeeringuid teha ei julgeta, kuni püsib ebakindel poliitiline olukord, kus pole teada, mis hakkab toimuma raiemahtudega ja metsapoliitikaga Eestis üldiselt.⁵¹ Investeeringute tegemata jätmine mõjutab majandust mitte ainult makrotasemel (netoeksport, SKP, töötuseäär jne) vaid ka mikrotasemel - otseselt metsaomanikele makstavat hinda ümarpuidu eest. Habe on jõudnud juba ette kasvada sellele loole, mis räägib puidurafineerimise jõulisemast edendamise vajadusest. Aga kindlustunnet vajavad ka metsaomanikud. Demoniseerides metsamajandust ja luues ebakindlust metsaomanike hulgas vähendame investeeringuid uude metsapõlve ja hilisemaid kulutusi sellest kvaliteetpuidu kasvatamiseks. Ja lõpuks on kaotajaks kogu ühiskond. Kindlustunde loomine, arusaadava ja ettenägeva metsapoliitika kujundamine on võimalik ilma suuremate kulutusteta, kui Vabariigi Valitsusel selleks ainult head tahet oleks. Kuidas nad oma õigusi ja kohustusi 2024. aastal kasutavad, näitab aeg.

Kui aga teha mõningaid prognoose puiduturu osas, siis okaspuupalkide ja lepa- ning haavapalgi hind lähikuudel ilmselt ei oluliselt muutu. Kasepaku ja -palgi hind on küll hea, kuid ilmselt langeb veelgi. Paberipuidu hind võiks ahvatleda metsaomanikke harvendusraieid tegema ja varasemate aastate praktika on näidanud, et aastaalguse hind ei ole enne kevadet üldjuhul oluliselt langenud. Küttepuidu hind on hästi vastu pidanud gaasi hinna langusele ja küllaltki pehmele talvele ning nii nagu paberipuidu korral statistika suurt hinnalangust enne kevadet reeglina ei ennusta.

Kasutatud lühendid:

EMPL – Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liit

EL – Euroopa Liit

EPK – Eesti Puidumüügikeskus

EUR - euro

EUWID – Europäischer Wirtschaftsdienst

KÜ Eramets – Keskühistu Eramets

Luke – *Luonnonvarakeskus* (Soome Loodusressursside Instituut)

mld – 1 000 000 000 (miljard)

mln – 1 000 000 (miljon)

METLA – Metsäntutkimuslaitos

pm³ - puistekuupmeeter

---

⁵⁰ Forstverein Niederösterreich und Wien, 01.02.2024

⁵¹ Delfi, 23.01.2024

RMK – Riigimetsa Majandamise Keskus
tm – tihumeeter, võrdub kuupmeetriga (m³)